

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1085445

Uw brief van
27 september 016

Datum 24 oktober 2016

Betreft Beantwoording vragen over artikel 'berger plundert oorlogsgraf'

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van de leden Van Toorenburg en Knops (beiden CDA) over het bericht 'Geen gedeeltelijke herbouw van het Gennepershuis' (Kliknieuws, 18 maart 2016).

De vragen werden mij op 27 september 2016 toegezonden bij uw brief met kenmerk 2016Z17409.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

2016Z17409

Onze referentie
1085445

Vragen van de leden Van Toorenburg en Knops (beiden CDA) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht 'Geen gedeeltelijke herbouw van het Gennepershuis'(ingezonden 27 september 2016)

1

Kent u het bericht 'Geen gedeeltelijke herbouw van het Gennepershuis'? ¹

Ja.

2

Kent u de geschiedenis van het Gennepershuis, dat eens een machtige burcht was die de scheepvaart over de Maas controleerde, dat vanwege zijn strategische ligging in de oksel van Maas en Niers een belangrijke rol speelde in de Tachtigjarige Oorlog en dat in 1710 door Franse troepen verwoest werd?

Ja, het Gennepershuis is in de Nederlandse geschiedenis vooral bekend vanwege de verovering door stadhouder Frederik Hendrik. De Fransen besloten uiteindelijk het kasteel en de rondom gelegen vestingwerken, uit strategische overwegingen, geheel te ontmantelen. De ruïne vertegenwoordigt het verhaal van veroveringen, strijd en ondergang.

3

Bent u op de hoogte van het initiatief in Gennep om de ruïne van het Gennepershuis voor een deel fysiek te herbouwen?

Ja. Op 2 februari 2016 heeft hierover een overleg plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van de gemeente Gennep, leden van de werkgroep 'Gedeeltelijke herbouw Gennepershuis' en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

4

Is het waar, dat het Gennepershuis de status heeft van archeologisch rijksmonument? Zo ja, welke consequenties heeft dat voor de ontwikkelingsmogelijkheden op die locatie?

Het Gennepershuis werd in 1969 ingeschreven als gebouwd rijksmonument. Sinds 2003 is het ook een wettelijk beschermd archeologisch monument. De status van gebouwd rijksmonument betekent dat het wijzigen ervan vergunningplichtig is. De gemeente is hierbij het bevoegd gezag. Ook het wijzigen van het archeologisch rijksmonument is vergunningplichtig. Hierbij is het rijk het bevoegd gezag.

Bij het besluit over een voorgenomen wijziging zal het bevoegd gezag erfgoedwaarden afwegen ten opzichte van andere waarden. Ontwikkelingen op een gebouwd of archeologisch rijksmonument zijn niet per definitie onmogelijk. Behoud door ontwikkeling is zelfs een belangrijk uitgangspunt. Als die

ontwikkelingen het monument echter aantasten , moet er sprake zijn van belangen die zwaarder wegen dan het erfgoedbelang.

Onze referentie
1085445

5

Deelt u de mening dat het (gedeeltelijk) herbouwen van een historisch belangrijk gebouw als het Gennepershuis niet op voorhand uitgesloten dient te worden?

De gemeente Gennep heeft naar aanleiding van het initiatief tot herbouw de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed om advies gevraagd. De uitkomst van dit advies is dat de voorgenomen plannen de erfgoedwaarden van het monument te zeer aantasten. De argumentatie hierbij is tweeledig.

Ten eerste zullen de bouwplannen vanwege moderne constructie-eisen ten aanzien van de fundering en de aanleg van hedendaagse gebruiksvoorzieningen (zoals riolering, water, elektra en gas) te zeer ingrijpen in het bodemarchief en de daar aanwezige resten van het Gennepershuis aantasten.

Ten tweede doet de reconstructie van het Gennepershuis naar de staat van het monument op één moment in de historie van het pand, afbreuk aan het verhaal dat het monument in zijn huidige staat vertelt. Het Gennepershuis werd meer dan drie eeuwen geleden (Spaanse Successieoorlog) ontmanteld. Juist het feit dat de huidige staat van de burcht niet het gevolg is van verval en verwaarlozing, maar van bewuste ontmanteling in een belangrijke episode van de nationale geschiedenis maakt hem bijzonder. De geschonden staat is een stille getuigenis van een oorlog tussen Europese mogendheden. Door herbouw wordt dit deel van de geschiedenis van het Gennepershuis quasi uitgewist. Reconstructie is bovendien in strijd met het consolidatieprincipe uit het charter van Venetië (1964). In dit charter wordt voor het belang van historisch gelaagdheid gepleit en voor het zeer terughoudend zijn met reconstructies van verdwenen objecten naar één bepaald moment uit de geschiedenis.

6

Op welke wijze zijn archeologische waarden beschermd bij de herbouw van kasteel De Keeverberg in Kessel (Limburg)? Welke lessen zijn daaruit te trekken voor mogelijke herbouw van het Gennepershuis?

De Keeverberg is geen wettelijk beschermd archeologisch monument, maar een gebouwd monument. Niettemin zijn de delen van de bodem die ten gevolge van de herbouw moesten worden verstoord archeologisch onderzocht. Een ander verschil is dat de Keeverberg verwoest is door recent oorlogsgeweld (WO II, 17 november 1944, om 15.00 uur). Waarschijnlijk hebben de oudste dorpsbewoners de verwoesting nog meegemaakt. Tot slot is bij de Keeverberg gekozen voor een aanvulling van de bestaande ruïne die de 'leesbaarheid' van het kasteel als ruïne intact heeft gelaten. De casus Keeverberg is om deze redenen wezenlijk anders.

7

Bent u bereid te bevorderen dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) op een constructieve wijze in gesprek gaat met de gemeente Gennep en de

initiatiefnemers om de mogelijkheden voor gedeeltelijke fysieke herbouw (niet zijnde virtuele herbouw) van het Gennepershuis serieus te onderzoeken?

Onze referentie
1085445

In het gesprek van 2 februari 2016, waarin door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aangegeven is dat herbouw geen optie is, zijn reeds alternatieven verkend. Na aanvankelijke twijfels konden ook enkele leden van de voornoemde werkgroep zich vinden in de gedachte dat een alternatieve, beperkte visualisatie op het monument, of een virtuele presentatie het beoogde doel zouden kunnen dienen. Over de uitvoering van deze alternatieven valt zeker te praten.

¹⁾ <http://www.kliknieuws.nl/regio/maasdriehoek/politiek/88378/geen-gedeeltelijke-herbouw-van-het-gennepershuis->